

Anxo M. Lorenzo Suárez (ed.). *Dinamización e normalización lingüística*.
Servicio de Publicacións da Universidade de Vigo, 1997. 225 p.

No mes de marzo de 1995, no Paraninfo da Universidade de Vigo, celebráronse as *Xornadas de Dinamización e Normalización Lingüística* organizadas polo Servicio de Normalización Lingüística (SNL) do Concello de Vigo e pola Universidade de Vigo. Estas xornadas tiveron unha duración de tres días e nelas relatores de Galicia, Comunidade Valenciana e Cataluña reflexionaron e fixeron propostas acerca do proceso dinamizador de linguas minorizadas coma o catalán e o galego. A dinamización lingüística está enfocada desde presupostos teóricos e desde a experiencia detallada que achegan tanto profesores de universidade ou representantes de institucións públicas coma aqueles relatores que desenvolven o seu labor en SNL de universidades, entidades locais ou empresas. Todos estes materiais recolleunos Anxo M. Lorenzo Suárez, o editor deste libro, co título de *Dinamización e normalización lingüística*, e nel distingue tres bloques ben diferenciados:

- 1.- Dinamización e normalización lingüística.
- 2.- A dinamización lingüística desde as entidades locais e as empresas.
- 3.- A dinamización lingüística nas institucións universitarias.

O primeiro está composto por seis traballos que se centran en aspectos xerais da dinamización e normalización lingüística, enfocándoos tanto desde postulados teóricos coma prácticos. Entrando xa na súa análise, Xan M. Bouzada, no seu artigo, fai unha reflexión de carácter histórico do que foi a realidade social da lingua galega. Este autor refírese a dous xeitos de empregar-la lingua no noso país: “por necesidade” ou “por liberdade”; estes usos poden levar, segundo el, á perda de falantes ou a autoafirmación da propia utilización da lingua. O coñecemento exhaustivo desta realidade é o que nos vai mostra-las causas do abandono de falantes, e este coñecemento é o que lle vai permitir traballar ó técnico de normalización con garantías de éxito e procurando que a acción lingüística dea tódolos froitos. Remata expondo unha idea que se vai repetir ó longo do libro: non basta con ser lingüista para desenvolver-la función de técnico de normalización, senón que este debería recorrer á experiencia na acción e na animación sociocultural.

A continuación, Gabriell Planella i Domènec presentano-lo organigrama existente en Cataluña para levar a cabo o proceso de normalización lingüística. Este está liderado polo Consorci per a la Normalització Lingüística, amais da Xarxa Técnica de Normalització Lingüística e os servicios lingüísticos sectoriais. O elemento que vai garanti-lo bo funcionamento de todos estes organismos vai se-la coordinación entre eles, que fará posible o éxito do catalán como lingua de uso normal en Cataluña.

David Casals i Andreu, no seu relatorio, fai unha exposición teórica sobre o tipo de servicios lingüísticos existentes en Cataluña (unipersoais, de organizacións de complexidade intermedia e de organizacións complexas) e sobre o perfil dos técnicos de normalización, que segundo a súa formación acadarán un nivel básico, específico ou especializado. O nivel determinará a pertenza ó tipo de servicio lingüístico. Amais disto, avanza unha proposta dos que poderían ser elementos de formación dos técnicos lingüísticos e os seus problemas no terreo laboral.

Daniel Romero e Lois Rodríguez achégannos, desde a súa experiencia, unha análise empírica da relación entre o uso da publicidade e a dinamización lingüística con campañas como «*Ti unha primavera. Imos garantir mil máis*»; «*¡En galego o que ti queiras!*». Como profesionais da comunicación e segundo eles, o seu labor consiste en intentar vender un produto, que neste caso é a lingua galega, e no seu relatorio adiantan as claves do seu xeito de realizar este traballo, claves que poden ser de grande axuda para o técnico lingüístico, que tamén ten que saber vender o galego.

De seguido, Gustavo Adolfo Garrido, como técnico de organización de empresas, presenta unha proposta do que debería ser un modelo de organización dun SNL, sustentado non só con diñeiro de institucións públicas, como é o habitual, senón que debería procurar fontes de financiamento alternativas para un mellor desenvolvemento das actividades programadas. Hai que salientar que o enfoque que el lle dá ó seu traballo está pensado para SNL formados por máis dunha persoa, de aí a importancia que lle confire á xestión dos recursos humanos; sen embargo, a realidade en Galicia é ben outra, xa que boa parte dos SNL son unipersoais.

Pechando este primeiro bloque do libro, Anxo M. Lorenzo Suárez analiza o modelo de normalización e dinamización lingüística en Galicia, salientando as eivas que se producían en 1995, e que o seguen facendo hoxe (1997) como: o labor dos SNL céntrase moito en actividades de asesoramento, tradución e formación lingüística, e esta última non está ben enfocada; non hai actividades que se encarguen de potencia-lo estatus da lingua, peza fundamental para que a normalización complete o seu ciclo; o traballo realizado non se avalía e así non se coñece a súa efectividade; por último, non se aprecia dentro dos servicios unha planificación que apunte a uns obxectivos concretos. El propón un aproveitamento da dinamización lingüística entendida coma un proceso que abraza tanto ó corpus coma ó estatus da lingua, tendo así a normalización o alcance social desexado.

O segundo bloque do libro, *A dinamización lingüística desde as entidades locais e as empresas*, consta de catro relatorios, nos cales imos apreciar dúas realidades, a catalana e a galega, unha vista desde a achega que nos traen os representantes do Centro de Normalización Lingüística do Concello de Barcelona, e a outra desde a Xunta de Galicia e os propios traballadores dos Concellos de Moaña e Vigo, coa amplitude de perspectivas que isto supón para mellor coñecérmo-la realidade galega.

O relatorio de A. Escolá e T. Mataix consta de dúas partes ben diferenciadas: unha primeira que reflicte o plano teórico que se debe desenvolver nunha acción dinamizadora que vai desde a análise do contexto sociolingüís-

tico onde se vai actuar ata, finalmente, a avaliación dos resultados; e unha segunda, na que ofrecen a aplicación real do programa de dinamización lingüística en entidades deportivas de Barcelona, véndose, ás claras, o éxito da operación.

Seguindo cun ton semellante ó anterior, Xosé Sánchez Puga, como representante da Dirección Xeral de Política Lingüística da Xunta de Galicia presenta a política levada a cabo no seu departamento tanto no ámbito laboral, con campañas de sensibilización e axudas a empresas (sobre todo coa Fundación Galicia-Empresa, onde empresas con fortes volumes de facturación adquiren o compromiso de galeguiza-las súas relacións e de pór en marcha planos de normalización lingüística. Témo-los exemplos de empresas como La Onza de Oro, O Castro-Sargadelos, Área Central, e outras máis que el enumera), e no ámbito das entidades locais, facendo fincapé aquí na creación dos SNL nos concellos.

Por último, Manuel Pérez Rúa, traballador do SNL do Concello de Moaña e Marta Souto, traballadora do SNL do Concello de Vigo expoñen o labor normalizador realizado nos seus respectivos concellos. O primeiro fai unha crítica presentando a situación que vive o galego como lingua de carácter litúrxico, a súa realidade nos medios de comunicación, na administración, e dentro deste panorama desalentador fala dos SNL en Galicia, amosa moitos dos problemas xa esbozados por Anxo M. Suárez no seu relatorio e, finalmente, fala do Concello de Moaña, destacando a descoordinación que se vive entre estes traballadores e a Administración¹. Pola súa banda, Marta Souto comparte as súas inxedanzas e fai fincapé na situación de precariedade que se vive nos SNL dos concellos.

O último bloque do libro ocúpase da dinamización lingüística nas institucións universitarias, en concreto na Universidade Politécnica de Cataluña, na Universidade de Alacante e nas tres universidades galegas. As situacións son distintas: así, Rosa Mateu i Martínez, do Servei de Llengües i Terminologia da Politécnica de Cataluña preséntanos un panorama moi positivo do bo funcionamento do seu Servicio, onde os esforzos dinamizadores se centran na potenciación do estatus da lingua, tendo moi avanzada a planificación do corpus. Pola contra, na Universidade de Alacante, como expoñen Carles Cortés et alii, as prioridades son ben distintas, xa que se parte dunha realidade sociolingüística moi diferente, pois só un 11% do estudiantado demanda o ensino en catalán. Aínda que xa se levaron a cabo moitas iniciativas dinamizadoras, como campañas de promoción do uso do catalán: (PARLA'M. PARLA'M ARA), cursos de catalán, distribución de vocabularios, etc., para eles é a docencia a pedra clave de futuro da normalización lingüística na súa universidade. De seguido, Manuel Carlos Núñez Singala centra o seu traballo na exposición das actividades realizadas no SNL da Universidade de Santiago

---

¹ Hai que salientar que, despois destas Xornadas xa se creou a Coordinadora de Traballadores pola Normalización Lingüística, para levar a cabo unha liña de actuación conxunta entre os traballadores dos SNL que hai en Galicia. É de destacar que a Coordinadora se creou por iniciativa propia, sen apoio da Administración.

enfocadas á dinamización lingüística, como son as campañas de propaganda, o apartado de Terminoloxía, peza fundamental sobre todo para o labor docente, e as publicacións. En contraste co amplo abano de actividades desenvolvidas na Politécnica de Cataluña, Marisol Ríos presenta as poucas que se realizan na Universidade da Coruña, onde as actividades de dinamización a penas pasan da mera corrección e asesoramento lingüístico. Xa, para rematar, Xosé María Pin Millares recolle no seu artigo o labor desenvolvido no SNL da Universidade de Vigo, e mostra que o galego goza nesa Universidade dun marco legal favorable, pero que o ambiente social fai que a tarefa do SNL teña diante de si grandes obstáculos que co tempo desexamos que se superen.

En resumo, o marco teórico sobre dinamización e normalización lingüística que está contido neste libro preséntase dun xeito claro, rigoroso, exhaustivo e aplícase a realidades sociolingüísticas diferentes. Nel dáse a entender cáles poden ser as claves do posible fracaso ou do éxito da normalización lingüística en Galicia. Quedan tamén retratados os SNL galegos e as causas da súa escasa explotación de recursos.

Só resta indicar que é este libro unha fonte de consulta indispensable para calquera traballador/a de calquera SNL de Galicia e, en xeral, para tódalas persoas que se interesen polo tema da normalización lingüística, que, en definitiva, ten que ser labor de todas e todos.

ALFONSO TOIMIL CASTRO